

SAMENVATTING

APETRA - Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2016

Volgens de Europese richtlijn 2009/119/EG en de overeenkomstige Belgische wetgeving moet de voorraadplicht aan ruwe aardolie en aardolieproducten worden berekend op basis van de netto-invoer van die producten in het vorige jaar. De berekening van de voorraadplicht is daarnaast ook afhankelijk van de gemiddelde *naftaopbrengst* in het vorige jaar. De gemiddelde naftaopbrengst is de productie van *nafta* (een aardoliedestillaat) door de raffinaderijen, gedeeld door de hoeveelheid aardolie die zij in het raffinageproces inbrengen. Als dat gemiddelde hoger is dan 7 % legt de richtlijn een andere berekeningsmethode van de voorraadplicht op, waardoor de voorraadplicht van België aanzienlijk lager wordt.

De gemiddelde naftaopbrengst in België haalde voor de eerste keer de 7 %-drempel in het jaar 2013. Daardoor daalde de voorraadplicht voor het voorraadjaar 2014 sterk. De naftaopbrengst bleef in 2014 boven de 7 % maar viel in 2015 terug tot onder de 7 %. Daardoor steeg de voorraadplicht voor 2016 opnieuw en dit met bijna 40 %. In 2016 haalde de gemiddelde naftaopbrengst opnieuw de 7 %-drempel, waardoor de voorraadplicht voor 2017 weer sterk daalde. In 2017 is de voorlopige maandelijkse naftaopbrengst opnieuw lager waardoor de voorraadplicht voor 2018 weer sterk kan stijgen.

Dergelijke onstabiele voorraadplicht is zeer moeilijk beheersbaar. Het zorgt ervoor dat APETRA geen vaste langetermijnstrategie kan bepalen. Mogelijk zal Europa die problematiek oplossen door een stabiele voorraadplicht in te voeren.

Voor de financiering van haar voorraadaankopen kon APETRA in 2016 een beroep doen op een subsidie van 35 miljoen euro. Het ondernemingsplan 2017 van mei 2016 beoogde daarnaast de aankoop van voorraad in de volgende jaren. Op die manier zal de voorraad pas in de volgende jaren het niveau bereiken van de voorraadplicht voor 2016. De regering legde APETRA immers voor 2016 een budgettaire beperking op inzake voorraadaankopen.

Eind 2016 voldeed APETRA niet volledig aan de (hoge) voorraadplicht volgens de Europese richtlijn. De strategische voorraad bedroeg eind 2016 3.941.148 ton ruwe aardolie-equivalent (rae) of 83,3 % van de opgelegde voorraadplicht. APETRA kocht in 2016 bijna honderduizend ton aardolieproduct. Daarnaast beperkt APETRA de aankoop van tickets tot een strikt minimum.

Het initiële beheerscontract werd in 2012 verlengd totdat een nieuw beheerscontract in werking zal treden. De minister van Energie heeft in 2016 nog steeds geen stappen ondernomen om een nieuw contract op te stellen omdat er op een actualisering van het oliecrisisbeleid wordt gewacht.

Apetra voerde in 2016 haar taken van openbare dienst uit conform de regelgeving, waaronder ook die op de overheidsopdrachten.

Momenteel zijn geen nationale procedures gedefinieerd om de voorraad aan te spreken in geval van crisis. De FOD Economie en APETRA hebben in 2016 de eerste twee ontwerpen van koninklijk besluit opgesteld om het oliecrisisbeleid te actualiseren. De ontwerpteksten moeten nog worden goedgekeurd. Het Rekenhof dringt erop aan de regelgeving zo vlug mogelijk te actualiseren.

Tegenover het einde van 2015 stegen de marktolielijzen weliswaar waardoor APETRA de voorraden op 31 december 2016 terug 495,5 miljoen euro hoger kon waarderen. Daardoor realiseerde APETRA een winst van 518,6 miljoen euro. Het ESR-resultaat 2016 van APETRA – dat geen rekening houdt met de voorraadwijziging van +8,8 miljoen euro en de herwaardering van de voorraad – bedraagt 14,3 miljoen euro.

Tot slot stelt het Rekenhof vast dat APETRA in 2016 een deel van de subsidie van 35 miljoen euro niet heeft gebruikt (4,8 miljoen euro).

De Algemene Directie Energie van de FOD Economie werkt aan een definitieve beschrijving van de controleprocedure op de volledigheid van de bijdragen aan APETRA.

De lage aardolielijzen van 2016 hebben een negatieve impact op de APETRA-bijdrage en bijgevolg op de ontvangsten. Er is geen minimale APETRA-bijdrage of *floor* in de wet vastgelegd. Hierdoor verminderen de ontvangsten en het resultaat aanzienlijk als de aardolielijzen sterk dalen.

APETRA raamt in haar ondernemingsplan 2018 dat ze op basis van de huidige APETRA-bijdragen haar leningen jaarlijks maar met 25 miljoen euro kan afbouwen. Voor de herfinanciering van de leningen kan ze wel een beroep doen op het Agentschap van de Schuld. De minister van Energie heeft tot op heden geen bijkomende maatregelen genomen die APETRA in staat stellen haar schuld vlugger af te bouwen.

Het College van Commissarissen heeft een verklaring zonder voorbehoud opgesteld over de jaarrekening 2016 van APETRA.